

novi glas

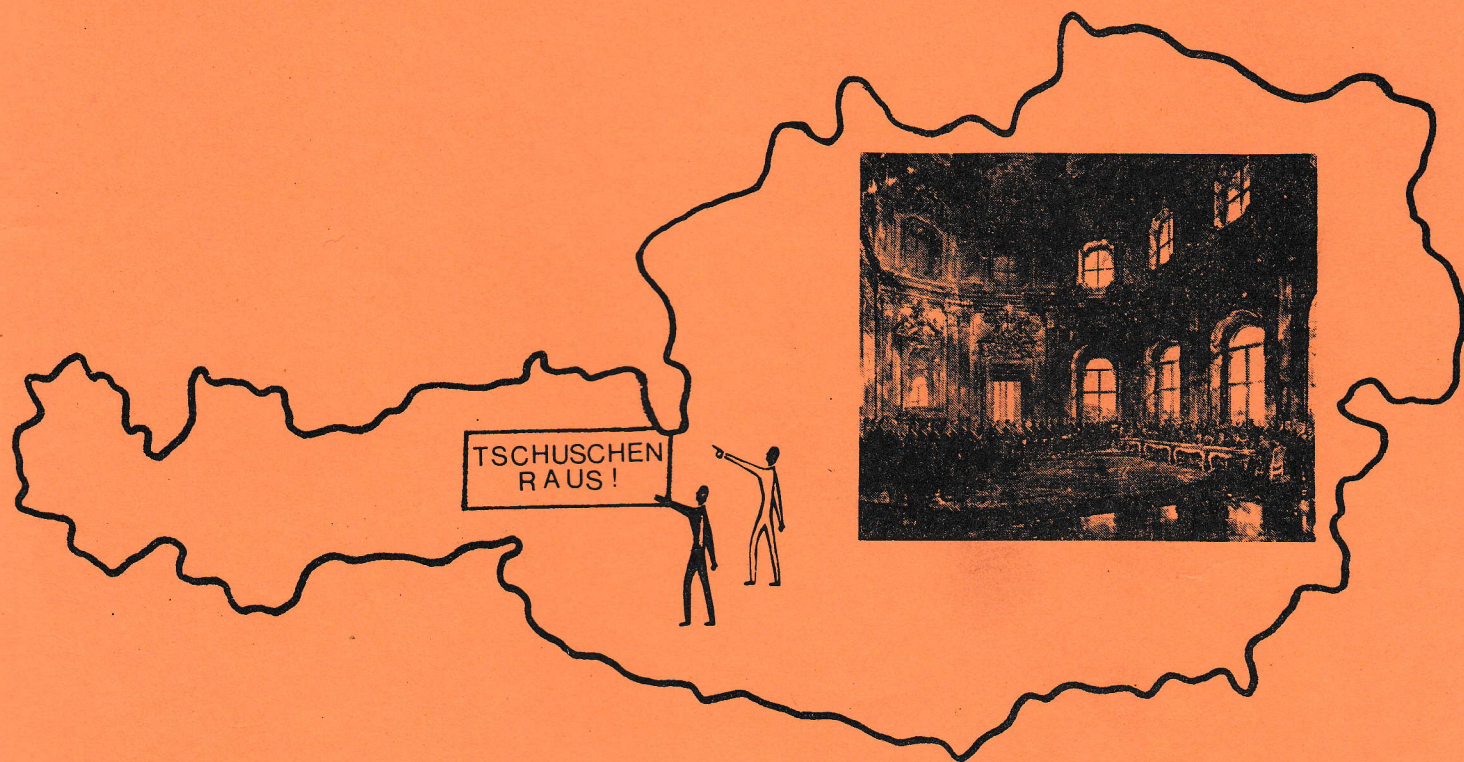
magacin hrvatskoga akad. kluba

broj: 3
S 20,-
us \$ 1,50
din 25,-

maj 1975

ljetu 7

20 LJET NEISPUNJEN DRŽAVNI UGOVOR

30 LJET DRUGA REPUBLIKA

KULOVITS

20 Jahre

System hallen

★ Nach Wunsch ★

★ nach Maß ★ formschön ★

FABRIKSHALLEN · BÜROBAUTEN

AUSSTELLUNGS- LAGERHALLEN

stahlbau

KULOVITS

TEL.(02614)25 501

KROATISCH MINIHOFF 19 A-7302 NIKITSCH

Mi Opskrbljivamo 3.814,11 km² od Gradišća (3.965,15 km²)
Strujom.

Wir versorgen 3.814,11 km² des Burgenlandes (3.965,15 km²)
mit Strom.

BEWAG

Die Landeselektrizitätsgesellschaft für das Burgenland

Postfach 50, TelNr.: 02682/2534 Serie, Eisenstadt

U NOVOM GLASU

20 LJET NEISPUNJEN DRŽAVNI UGOVOR

- 6 SVEČANI GOVOR ZA GRADIŠĆANSKE HRVATE: Svi svečuju - prez uzroka
Mi imamo uzrok - zato ne svečujemo

- 11 30 i 20 LJET : Svinjarije su se delale s nekimi manjinskim zastupniki.

- 14 PREDSEDNIK HAK-A VELI: Pitam javnost, političare, jeli mislu u ovom trenutku na one Austrijance, kim se još uvijek nisu dala njim zagwarantirana prava.

LJETO ŽENE

- 18 MISLI K LJETU ŽENE

- 22 NIETZSCHE PIŠE U NOVOM GLASU: Na svitu su muži, postoju i životinje - med njimi i takve, ke znadu govorit.
Za korunu stvaranja sve - ali za guske ni sjeno.

NATICANJE SHORT-STORYOV

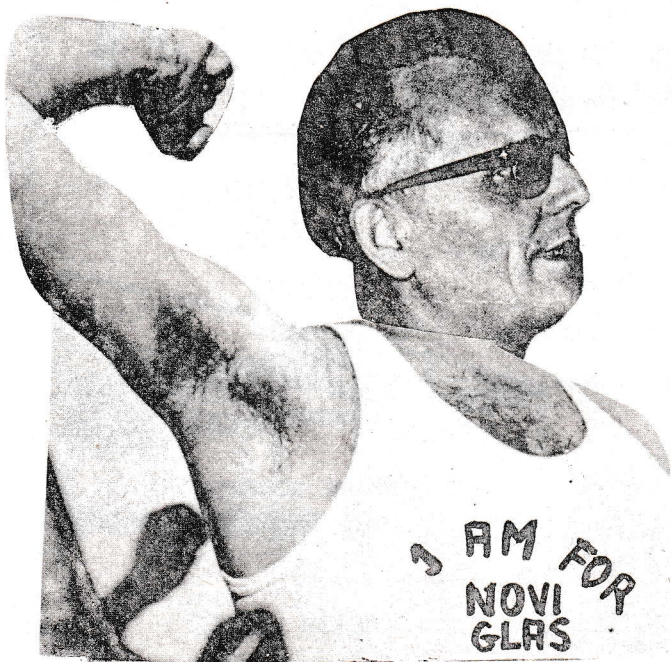
- 27 PRVA LIJEVO, DRUGA DESNO
16 DA....DA....DA...

LIRIKA

- 34 Höld Ewald
15 Jože Weidinger
21 Stipe Šilić
10 Branko Kornfeind

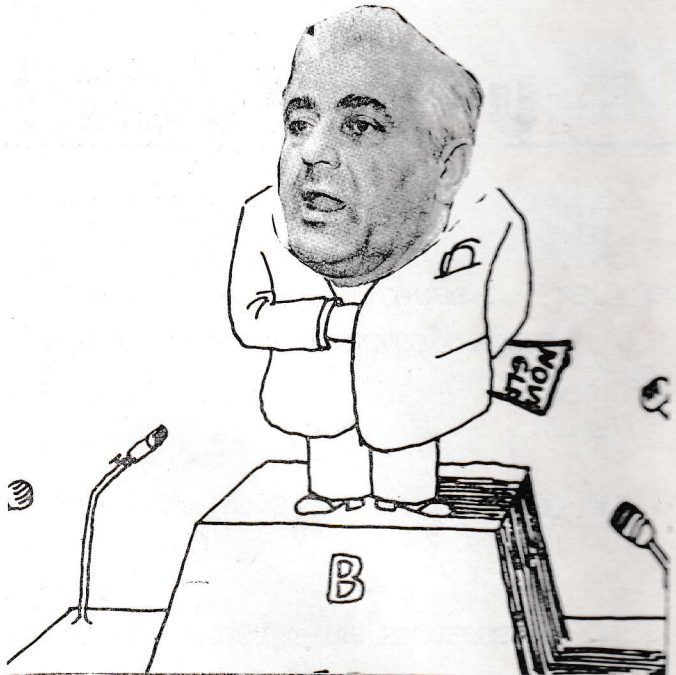
IZVAN TOGA JOŠ

- 5 NOVI GLAS - INTERN
23 ZAČ IDE ?
33 HAK - SERVIS
31 POLITIČKA SCENA
38 GRUPE SE PREDSTAVLJAJU:
DUBROVAČKI TRUBADURI
40 File žbica
35 Dekanatska mladina
13 Verbriefte Rechte

Die glaubn noch immer net,
dass ich der Schönste bin,
die Schwoazen von NOVI GLAS!

Da, mi smo črni skroz i
skroz, još i naši nokti.

Immer gegn uns brave Schwoazen,
diese Linkn vom NOVI GLAS !

Da, mi smo črljeni skroz
i skroz, još i naš nos.

NOVI GLAS

"Hörst, Bruno, hast Du das schon gsehn,
die Burschen schein ja wirklich für ka
Partei". "Karli, das hab ich ja schon immer
gsagt, NOVI GLAS is wirklich konsequent
unabhéngig."

Možda ste opazili, da se je u ovom broju Novoga Glasa opet nešto preminjilo. Nam se je ugodalo, da poboljšamo oblik pišma i da Vam tako olakšamo stanje ovoga broja. Ovo je bila glavna točka našega servis-programa za Vas štitelje. Druga točka je bila nova rubrika: HAK-servis. Mi znamo, da je ovo samo skroman početak, ali mi ćemo se u budućnosti truditi, da ovaj servis još proširimo. Ali k ovom našem servisu za Vas štitelje mi trebamo i pinez. Mi zato prosimo sve naše abonente, da bi platili ljetosnji prinos za Novi Glas. Ako ste ga jur platili se nekate skrbiti za uplatnicu, nego ju na stran vrzite. A svi oni, ki još nisu abonenti Novoga Glasa imaju mogućnost, da si ga naručim, da ispunu abonentnu kartu i ju pošalju na Novi Glas. Kao mali poklon ćete onda od nas dostat gratis jednu knjigu.

Iziberite: 1Grabimo za zvjezdami , Tome MÜHLGASSNER
2Lirika , Vladimir VUKOVIĆ

Cijena Novoga Glasa:

1 ljetu (4 broji) ...öS 70.-
us dol 5,50
din 85.-
Školari i študenti...öS 60.-

Pošaljite NOVI GLAS na
ime:

.....
(selo)

.....
(ulica i broj)

a gratis kanim knjigu:1 ..
2 ..

.....
(datum) (potpis)

NOVI GLAS/HAK
Schwindgasse 14
1040 Wien

svečujemo:

30 ljet slobodna austrija

20 ljet državni ugovor

Da mi svečujemo, mi svi, šocijalistička partija, narodna stranka, komunisti, i oni najbolji Austrijanci od FPÖ-a su jur imali svoje svečane proslave. Mi obični Austrijanci smo barem čuli da oni za nas svečuju ...

da, a ja kanim ovdje sada držati svečani govor za Gradišćnaske Hrvate:

Poštovani, imam tu veliku čast, da vas smim pozdravit u tako velikom broju. Mene jako veseli da smim tebe Austrijanku i tebe Austrijanca, i našu austrijsku dicu pozdraviti. Pozdraviti u ovom epohalnom trenutku:

30 ljet slobodna Austrija

20 ljet neutralna Austrija.

Kot jur ovi napomenuti broji pokazuju moramo, ne, smimo, pojti kratko u historiju, da moremo potom bolje iz sadašnje perspektive gledati hrabro u našu austrijsku budućnost - mi svi zajedno.

Danas pred tridesetimi ljetimi smo se oslobodili onoga črnoga režima jednoga Hitlera ki nas je 38-oga silom okupirao. Ali mi Austrijanci ki smo bili uvijek protiv fašizma smo mu 45-oga pokazali, da Austrija mora bit samostalna, demokratska; malo su nam kod ovoga komunističke ruske brigade i američanski, engleski i francuski prijatelji. Ali nećemo više nego je po-

Fachbücher

Fachzeitschriften

Aus dem In- und Ausland

Medizin

Pharmazie

Naturwissenschaften

Rechtswissenschaften

am besten durch

Facultas Buchhandlung

1090 Wien, Berggasse 4

Telefon 34 61 98

tribno spominjati one črne dane austrijske historije. Važnije je da smo odmah 45-oga mi, vječni austrijski demokrati počeli graditi za buduće generacije novu, modernu Austriju. Istina, Aliirti, osobito komunistički Rusi, su nas kod ove zadaće dosta bludili, ali pravi austrijski duh je ove teškoće sam riješio. Sigurno, malo su nas Amerikanci financijski podupirali, ali važnije je bilo naše zalaganje. A isto odmah 45-oga smo počeli organizirati demokratsku austrijsku politiku. To je bilo vrlo teško, zato je bio uvijek naš cilj dobiti čim prije naš državni ugovor. Osobito Raab i Figl su bili ni dva političari, ki su peljali razgovore oko ugovora. (nove teze historijskoga instituta "Sozialistische Korrespondenz" - Kreisky, kao državni sekretar bio je najvažnija osoba kod ovih razgovorov). Pokazali smo tim Rusom, ki su samo na "vodku" naučni, ča smo mi pravi Austrijanci: Pod stol smo je spili. Tako smo dostali naš državni ugovor, ki je najvažniji temelj austrijskoga ustava. Da a ovdje, u ovom državnom ugovoru smo pokazali kako smo mi Austrijanci tolerantni. Još i tim Slavom, ki bludu lipu čistu nimšku klimu kod nas u Austriji, smo dopustili da smidu ostati ovdje u našoj austrijskoj zemlji, a zvana toga smo im još - i to dobrovoljno - zasigurali neka posebna prava. Pogibelni ovi Slavi - Hrvati i Slovenci - ionako ne moru nastati, jer - i mi političari nismo idioti - ona područja, kade oni živu jednostavno nismo industrijalizirali. Ovim slavskim krajem nismo davali dovoljnu infrastrukturu, tako da su dan danas ovi Hrvati još uvijek ekonomski zadnji. Dobrovoljno smo ovim Hrvatom dali ona ionako nepotrebna prava. Sigurno, malo su nas na to morali i Aliirti siliti, ter smo im ipak ča dali. Stim smo se kruto prevarili, ali ki je mogao s tim računati da čedu i Hrvati početi jednoč misliti i nastati bezobrazni?

Dali smo Aliirtom potpisati ov državni ugovor, a i ova Jugoslavija se odmah nutr mišala. Ovi Balkanci su mislili, samo zato kad su oni bili od svega

početka protiv našega Austrijanca Hitlera i fašizma, da smidu smidu i oni potpisati naš državni ugovor. Ali mi Austrijanci nismo takovi, ter smo i njim dali potpisati - no samo da nisu načinjili tri križe.

Ali ne kate se bojati, moji dragi Austrijanci, obećali smo Hrvatom

još nekoliko prav - to je mislim dosta za ove životinje, ke bi morale bit po pravu, ali zato Hitler na žalost večnije imao dosta lazno, na Krimu.

No ostvarili ili realizirali im ta prava - jasno - nismo. Po ugovoru bi oni dostajali normalne hrvatske škole - da sada poslušajte: na hrvatskom jeziku! No našli smo zgodnu taktiku. Davali smo im nekoliko uri na tom balkanskom jeziku, jasno samo u osnovnoj školi. Ali sada smo jur dalje došli, u velikom smo ionako jur tako daleko, da imaju samo tri ure u tajednu hrvatsko poučavanje na tom jeziku - a to je bila naša najbolja ideja. Oni ne uče svoj jezik kao materinski, nego kao tuđi jezik. Ali zaostali popi još nisu razumili kako vjetar puše. Vjeronauk još uvijek poučavaju na tom balkanskom jeziku. A sada ono najbolje: U tom ugovoru još stoji, da bi ovi Hrvati morali dostati još i glavne škole i gimnazije. Ča to nij već nego samo šmišno štati i pisati? To je jur skoro preveć za ove životinje. Ča stoji i u našoj bibliji, novo redigirano od našega nimškoga filozofa u zatvoru? Zvana nimškoga gospodara moramo sva niža bića ovoga svita držati na najnižem stepenu obrazovanja. A mi smo vjerni ljudi - biblija je vječna, sveta rič. Jasno, kad smo im jur dali nekoliko škol, morali smo najti i neka pro-forma-riješenja za učitelje - i našli smo je. To je sigurno novi vrhunac ljudskoga intelekta, kako smo to riješili. Na pedagoškoj akademiji imadu predavanja o metodiki hrvatskoga podučavanja, ili jasno, hrvatski jezik se ne poučava-. Ha, kako smo to učinjili? A isto tako konsekvantni bili smo kod čuvarnic. Za te uopće nismo donesli zakonsko riješenje, tako da smo u neki čisto hrvatski seli jur mogli početi budućnost Austrije - dicu - doprimiti natrag kompletno na pravi germanski put.

Ali to još nije sve ča kanu ovi Hrvati, i ča stoji u tom ugovoru. Hrvatske tablice kanu imat u seli, da naši cijenjeni nimški turisti odmah vidu, mi Austrijanci još uvijek nismo pripravn... .

Emisije u radiju kanu na hrvatskom jeziku, da nam pokvaru nase lipe uši. Ne ljudi, tako daleko nikada neće dojt, to vam svečano običem.

Ali to još uvijek nije sve, ovi Hrvati mislu da smidu imat ista prava kao mi, da se smidu kod javnih institucijov i na sudi pominati na materinskom jeziku. Ne ljudi, svaka tolerancija ima svoje granjice.

Ionako imadu svoju štampu, jasno da to financijelno nikako ne podupiramo. One pineze tribamo čuda važnije za financiranje poštenih grmanskih društovov kao "Heimatdienst", ki radi za prave junačke cilje.

To je situacija dragi ljudi, i mislim da smo naše zadaće izvanredno dobro riješili. Hrvatske jačke-, da, hrvatski plesi,-da, tamburica - da, to nam

devize za prave naše upotrebe, ali sve drugo nikada, jer znamo ča smo dužni našoj austrijskoj prošlosti, našoj bogatoj historiji. Mi znamo kako moramo blago naših austro-nimških herojov dalje peljat.

30 ljet smo demokratski radili za našu Austriju, tolerantno i demokratski, davali smo vam konsekventni pretkip. Djelo za čistu budućnost obljubljene Austrije će biti sada vaša najviša zadaća. Dojt čedu lipi časi ali i teški, ali nikada ne kate dvojiti na vašoj historijskoj zadaći: "Vorsehung" će uvijek biti na našoj strani!

Hvala.

emrich gerhard

NOVI GLAS - potribna informacija za svakoga
angažiranoga Hrvata

DOMOVINA AUSTRIJA

Zemlja brigov, zemlja rijekov,
zemlja laptov, lipih zgradov,
zemlja našeg ufanja,
domovina velikih sinov,
blagoslovna si s lipotom,
Domovina Austrija !

Domovina si Nimcov,
domovina i Hrvatov,
Madjarov si i Slovencev.
V grudi tvoji sriću najti,
ljubit svoje, tuđe cijenit:
željimo mi, Austrija!

Branko

30
4.
20

Još se dobro spominjam kad se je ponovo rodila Republika Austrija. Tomu je danas jur 30 ljet. Mi svi skupa smo se veselili kraju boja i umaranja, veselili slobodi. Ali stoprv 10 ljet kašnje su nas Aliirani ostavili i nam potpisali državni ugovor, skim smo postali neodvisni od svake države. Mene je zanimalo ča stoji u ovom medjunarodnom dokumentu. Sam štao i štao, dokle sam došao do člana 7 državnoga ugovora iz ljeta 1955. I veselio sam se, da vlada nij na nas Gradišćanske Hrvate pozabila, i da je našoj narodnosti osigurala neka fundamentalna prava. On čas sam se veselio, da neće dugo trajat, dokle se ostvaru sve točke ovoga ugovora. Ali sada jur drugačje mislim prik ove problematike. Država Austrija si je jako čuda lazno dala oko ostvarenja ovoga člana 7 državnoga ugovora (glej drugu stranicu). "Mr Austrijanci su mirni, ugodni (gemütlich), a vlada se uvijek po ljudi redi. Ali manjinski zastupniki su uvijek bombardirali političke peljače, da ostvaru nam osigurana prava. Ali naši političari su znali samo lipo govorit:

Dr.Karl Renner:"Die Staatsidee des österreichischen Volkes nach seiner Wiedergeburt ist kein Rassenglaube, sondern bewusste Duldung und Anerkennung jeder Eigenart".

Terpit su nas uvijek dobro mogli - mr smo plaćali porez.Ali dr. Renner se za nas nij zalagal. Ali i savezni kancelar ljeta 64 Dr.Josef Klaus se za nas Gradišćaske Hrvate nij zaslužno načinjio, iako je sprogovorio: "Meiner Überzeugung nach liegt es im Interesse Österreichs, die einzelnen Volksgruppen nicht zu dezimieren sondern sie zu unterstützen."Iako je dr.Klaus imao moć nam pomoć, ovo nij činjio. I naš bivši predsjednik Jonas je lipo govorio

kad je rekao: "Ich bewundere jeden Menschen und jedes Volk, die zwei Sprachen sprechen, da dies von unschätzbare Bedeutung für die Verständigung zwischen den Völkern ist." U zadnjem dijelu rečenice ima on potpunoma pravo, jer je važno da se zna govoriti dvajezike. Ja mu istotako i vjerujem, da nas je on divio. Ali onda sigurno ne kao hrabre, dvojezične, djelajuće človeke, nego kao objekat na jednoj izložbi s tamburicama u ruci. Ali ne nek Renner, Klaus i Jonas su znali lipo govoriti, i naš sadašnji savezni kancelar dr. Kreisky ne nek govori, nego nas i za norca drži.

Na jednu stran on osnuje kontaktni komitet s Gradišćanskimi Hrvatima, a na drugu stranu on dopusti, da se partije ujedinadu, da će doći 1976. lj. do brojidbe manjinov u Austriji. Ovde se jasno vidi, da nas naša vlada samo za norca drži. U predizbornom času se partije uvijek pominaju od transparentije i od moderne Austrije, a u stvarnosti, realitetu su one tajanstvene, nas samo jadaju. Kad je išlo za Južni Tirol onda su se zalagali za manjinu još i dvojezične poštanske pečate su nimški brati u Italiji dostali.

Ako još jednoč najzad pogledam, ča se delalo u ovi 30 ljeti slobode, moram reć: čuda. Austrija je nastala ugledna u svitu i napredna. Ali ča se tiče Gradišćanski Hrvatov morem reć, da se je čuda zločina napravilo. Nas su ismijali, umraživali, nam predbacivali najutopnije stvari. Svinjarije su se delale s nekimi manjinskim zastupniki. Ali mi smo jur pozabili čuda od ovoga svega, jer još uvijek gledamo ufajuć u budućnost.

15. maja čedu se u cijeloj Austriji zastave "zluftat". Črljeno bijelo črljeni barjaki čedu se veselo s vetrom igrati, i veseliti našoj trideset-ljetnoj slobodi i dvadeset-ljetnoj neutraliteti. Na ove barjake bi ali morali ubisit črne šlare, jer se plaćemo, da još nismo dostali - mi Gradišćanski Hrvati - prava, ka su napisana u onom medjunarodnom papiru, s kim smo si slobodu kupili.

jurica

Mein Partner-

**DIE ERSTE
österreichische Spar-Casse**

Verbriefte Rechte

Die wichtigsten Rechtsgrundlagen des österreichischen Volksgruppenschutzes

Staatsvertrag von St-Germain vom 10. 9. 1919, StGBL. Nr. 303/1920, III. Teil, Abschnitt V (Schutz der Minderheiten)

Artikel 62: „Österreich verpflichtet sich, daß die im gegenwärtigen Abschnitt enthaltenen Bestimmungen als Grundgesetze anerkannt werden, daß kein Gesetz, keine Verordnung und keine amtliche Handlung mit diesen Bestimmungen im Widerspruch oder Gegensatz stehe und daß kein Gesetz, keine Verordnung und keine amtliche Handlung mehr gelte als jene.“

Artikel 66: „Alle österreichischen Staatsangehörigen ohne Unterschied der Rasse, der Sprache oder Religion sind vor dem Gesetze gleich und genießen dieselben bürgerlichen und politischen Rechte.“

Unterschiede in Religion, Glauben oder Bekenntnis sollen keinem österreichischen Staatsangehörigen beim Genuß der bürgerlichen und politischen Rechte nachteilig sein, wie namentlich bei Zulassung zu öffentlichen Stellen, Ämtern und Würden oder bei den verschiedenen Berufs- und Erwerbstätigkeiten.

Keinem österreichischen Staatsangehörigen werden im freien Gebrauch irgendeiner Sprache im Privat- oder Geschäftsverkehr, in Angelegenheiten der Religion, der Presse oder irgendeiner Art von Veröffentlichungen oder in öffentlichen Versammlungen Beschränkungen auferlegt.

Unbeschadet der Einführung einer Staatssprache durch die österreichische Regierung werden nicht deutsch sprechenden österreichischen Staatsangehörigen angemessene Erleichterungen beim Gebrauche ihrer Sprache vor Gericht in Wort und Schrift geboten werden.“

Artikel 67: „Österreichische Staatsangehörige, die einer Minderheit nach Rasse, Religion oder Sprache angehören, genießen dieselbe Behandlung und dieselben Garantien, rechtlich und faktisch, wie die anderen österreichischen Staatsangehörigen; insbesondere haben sie dasselbe Recht, auf ihre eigenen Kosten Wohltätigkeits-, religiöse oder soziale Einrichtungen, Schulen und andere Erziehungsanstalten zu errichten, zu verwalten und zu beaufsichtigen mit der Berechtigung, in denselben ihre eigene Sprache nach Belieben zu gebrauchen und ihre Religion frei zu üben.“

Artikel 68: „Was das öffentliche Unterrichtswesen anlangt, wird die österreichische Regierung in den Städten und Bezirken, wo eine verhältnismäßig beträchtliche Zahl anderssprachiger als deutscher österreichischer Staatsangehöriger wohnt, angemessene Erleichterungen gewährleisten, um sicherzustellen, daß in den Volksschulen den Kindern dieser österreichischen Staatsangehörigen der Unterricht in ihrer eigenen Sprache erteilt werde. Diese Bestimmung wird die österreichische Regierung nicht hindern, den Unterricht der deutschen Sprache in den besagten Schulen zu einem Pflichtgegenstand zu machen.“

In den Städten und Bezirken, wo eine verhältnismäßig beträchtliche Anzahl österreichischer Staatsangehöriger wohnt, die einer Minderheit nach Rasse, Religion oder Sprache angehören, wird diesen Minderheiten von allen Beträgen, die etwa für Erziehung, Religions- oder Wohltätigkeitszwecke aus öffentlichen Mitteln in Staats-, Gemeinde- oder andere Budgets ausgeworfen werden, ein angemessener Teil zu Nutzen und Verwendung gesichert.“

Bundes-Verfassungsgesetz vom 1. 10. 1920, StGBL. Nr. 450 bzw. BGBl. Nr. 1/1920

Artikel 8: „Die deutsche Sprache ist, unbeschadet der den sprachlichen Minderheiten bundesgesetzlich eingeräumten Rechte, die Staatssprache der Republik.“

Artikel 149 (1): „Neben diesem Gesetz haben im Sinne des Artikels 44, Absatz 1, unter Berücksichtigung der durch dieses Gesetz bedingten Änderungen als Verfassungsgesetze zu gelten:

Staatsgrundgesetz vom 21. Dezember 1867, RGBl. Nr. 142, über die allgemeinen Rechte der Staatsbürger für die im Reichsrate vertretenen Königreiche und Länder.“

„Abschnitt V des III. Teiles des Staatsvertrages von Saint-Germain, vom 10. September 1919, StGBL. Nr. 303 aus 1920.“

Staatsvertrag vom 15. 5. 1955, BGBl. Nr. 152, betreffend die Wiederherstellung eines unabhängigen und demokratischen Österreich

Artikel 6 (Menschenrechte): „1. Österreich wird alle erforderlichen Maßnahmen treffen, um allen unter österreichischer Staatshoheit lebenden Personen ohne Unterschied von Rasse, Geschlecht, Sprache oder Religion den Genuß der Menschenrechte und der Grundfreiheiten einschließlich der Freiheit der Meinungsäußerung, der Presse und Veröffentlichung, der Religionsausübung, der politischen Meinung und der öffentlichen Versammlung zu sichern.“

2. Österreich verpflichtet sich weiters dazu, daß die in Österreich geltenden Gesetze weder in ihrem Inhalt noch in ihrer Anwendung zwischen Personen österreichischer Staatsangehörigkeit auf Grund ihrer Rasse, ihres Geschlechtes, ihrer Sprache oder ihrer Religion, sei es in bezug auf ihre Person, ihre Vermögenswerte, ihre geschäftlichen, beruflichen oder finanziellen Interessen, ihre Rechtsstellung, ihre politischen oder bürgerlichen Rechte, sei es auf irgendeinem anderen Gebiete, diskriminieren oder Diskriminierungen zur Folge haben werden.“

Artikel 7 (Rechte der slowenischen und kroatischen Minderheiten):

„1. Österreichische Staatsbürger der slowenischen und kroatischen Minderheiten in Kärnten, Burgenland und Steiermark genießen dieselben Rechte auf Grund gleicher Bedingungen wie alle anderen österreichischen Staatsangehörigen einschließlich des Rechtes auf ihre eigenen Organisationen, Versammlungen und Presse in ihrer eigenen Sprache.“

2. Sie haben Anspruch auf Elementarunterricht in slowenischer oder kroatischer Sprache und auf eine verhältnismäßige Anzahl eigener Mittelschulen; in diesem Zusammenhang werden Schullehrpläne überprüft und eine Abteilung der Schulaufsichtsbehörde wird für slowenische und kroatische Schulen errichtet werden.“

3. In den Verwaltungs- und Gerichtsbezirken Kärntens, des Burgenlandes und der Steiermark mit slowenischer, kroatischer oder gemischter Bevölkerung wird die slowenische oder kroatische Sprache zusätzlich zum Deutschen als Amtssprache zugelassen. In solchen Bezirken werden die Bezeichnungen und Aufschriften topographischer Natur sowohl in slowenischer oder kroatischer Sprache wie in Deutsch verfaßt.“

4. Österreichische Staatsangehörige der slowenischen und kroatischen Minderheiten in Kärnten, Burgenland und Steiermark nehmen an den kulturellen, Verwaltungs- und Gerichtseinrichtungen in diesen Gebieten auf Grund gleicher Bedingungen wie andere österreichische Staatsangehörige teil.“

5. Die Tätigkeit von Organisationen, die darauf abzielen, der kroatischen oder slowenischen Bevölkerung ihre Eigenschaft und ihre Rechte als Minderheit zu nehmen, ist zu verbieten.“

15.5.1955

15.5.1975

Pred 20-imi ljeti je država Austrija potpisala naš državni ugovor. Potpisale su ga još sve četire velesile i SFR Jugoslavija. Ov državni ugovor inkludira za manjine u Austriji ona prava, ka su sigurno samo minimum za njev obstanak. Jedna od tih manjin smo i mi, Gradišćanski Hrvati. Jedno od društvo, ko zastupa njeve interese je Hrvatski akademski klub. U ovom smislu bi progovorio nekoliko misli k ovom danu, koga će sva austrijanska javnost proslavit za jednoga od svojih najvećih u novoj historiji naše zemlje. Ja pitam ovde su javnost, sve političare i sve ljude na odgovornim mjestima, jeli su oni barem jednoč mislili, barem jedan trenutak mislili u ovi prošli 20-i ljeti, da živu med onakovimi ljudi, ki su isto ostavili svoj pečat na historiji zemlje i države. Na one ljude ki tražu sada još jednoč, da im se ispuni ov minimum od pravov, ka su zagarantirana u državnom ugovoru. Jer i naša je bila želja najvrucija, da moremo svugda i svugde kazati na toleranciju i političnu zrelost Austrije (po riči Kreyskoga: "An der Behandlung der Minderheiten durch das Mehrheitsvolk sieht man die politische Reife des Mehrheitsvolkes.) Ali na žalost znamo mi svi, kako se, i kako su se riješavala pitanja naše narodnosti. (ni moguće, da se zakluči i uopće načinji jedan zakon za djetje vrtiče ili čuvarnice u hrvatski i mješani seli).

I mi bi rado vidili ako bi nebi morali uvijek pokazat na ov medjunarodni ugovor, nego bi mogli riješavat u smislu tolerancije, razumivanja i cijenjenja za sustanovnika, i za putokaz za ujedinjenu Evropu. Ali pokidob vidimo da je još uvijek teško - ako ne nemoguće - da dojde do realiziranja jednoga medjunarodnoga ugovora, smo siljeni, da vidimo ov ugovor kao bazu našega djela. Zato mislim, da je potribno, da damo i mi ovom danu svoju posebnu važnost, i da pokažemo, da ov dan nima samo vesele strani i visti, nego i tužne za Austriju i nas Gradišćanske Hrvate.

Mi člani HAK-a protestiramo zato još jednoč oštro protiv neispunjenja državnoga ugovora, i si dočekivamo još ovo ljeto dovoljno riješenje naših pitanj, riješenje, ko bi bilo mjerodavno za budućnost i za druge manjine.

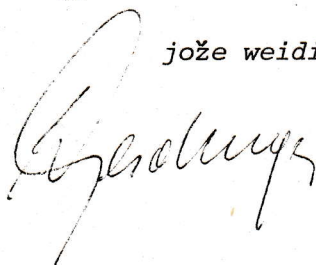
Tibi Jugović, predsjednik HAK-a

Slušaj simo! Novi "sound"
 "beat - rock" ino "underground".
 Ritmus svakog tamo tira,
 jer hrvatski "band" nam svira.

Glušu žice na gitara
 i tvrd udarac bubnjara.
 Orgule pak prate, bome
 pjevanje kroz mikrofone.

Neka svira dugi čas
 ov moderni "band" za nas.
 I uvijek dokaže svim,
 daj hrvatska pjesma "in".

jože weidinger

Hrvati u Beču idu u
 hrv. kavanu u Beču

cafe **GLORIA**

VI. JOSEF ART

WIEN 6. otto BAUERg. 26

tel. 57 42 04

IMPRESSUM

vlastnik, nakladnik, izdavač: hrvatski akademski klub 1040 wien, schwindgasse 14
 eigentümer, herausg. verleger: kroat. akademikerklub
 odgovorni i glavni urednik: emrich gerhard

redakcija: čenar jurica, grandič ernst, jandrišić klotilda, kliković ivan,
 štefanič rudi, serenčić marija

korespondenti: štefan pavetič, jabukovac 15, yu-41.000 zagreb
 branko kornfeind, schoferstr. 1 d-78 freiburg

mišljenje piscov se ne mora slagat s mišljenjem redakcije
 banka: eospc o5o-38o14

druck: boku-vv, 1180 wien, gregor mendel-str.33

- 1..2...0.....3...2..7.....9.
- rrrriiiiing!
- tüüüt....tüüüüüüt..
- Da.
- Si ti? Franjo?
- Da.
- Servus! Ovde je Marica.
- Da.
- Si se naspal?
- Da.
- Dost?
- Da.
- Ti sej' čer vidilo u kini?
- Da.
- Meni ne!
- Da.
- Zaistinu ne!!
- Da.
- Zač veliš na sve "da"? Ja te ne kanim za norca!
- Da.
- Sada hieraj jur jednoč s tim "da"! Si zdjalav ali pijan?
- Da.
- No ča sada? Zdjalav ali pijan? Vse dvoje ne moreš bit!
- Da.
- Ti bedak!
- Da.
- Si pijan?
- Da.
- Si vsaki pandiljak vako zdjalav?
- Da.
- No sada načinji jednoč konac toj šali! Čemo se spametno pomi-

- nat! Me još vsenek ljubiš?
- Da.
 - Jako?
 - Da.
 - Od srca?
 - Da.
 - Znaš kako sam srićna!
 - Da.
 - ..no, reci ča? Povi mi ča drugačijega, ča lipšega! Ne uvijek to bedavo "da"!
 - Da.
 - Ti si danas nemoguć! Sam ti ča učinjila?
 - Da.
 - Ča??!
 - Da.
 - Trottl!
 - Da.
 - Aha! Sada razumim! Ja sam ti egal! Ti me nek za norca držiš! Ti me ne ljubiš!
 - Da.
 - Misliš to ozbiljno? Ja ću se ustriljit. Prez tebe ne moren živit!
 - Da.
 - Sada te zadnji put pitam: Me ti ljubiš? Da ili ne?
 - Da.
 - Zaistinu?
 - Da.
 - No jednoč ću ti još vjerovat! Ali drugiput već ne! To si znaš za uši zapisat.
 - Da.
 - Dobro!
 - Da.
 - Ti mi grieš na živce!
 - Da.
 - Griemo i danas va kino?
 - Da.
 - U Tuchlauben igraju "Der lange Blonde mit den roten Haaren".
 - Da...da..da Fronc is net daham und da longe blonde is a scho ausverkaaft. Oba mit mie kenan's a ins Kino gehn. I hob blaue Augn, blonde Hoa, versteh oba ka Wort krowodisch!

misli k ljetu žene

Danas je moderno, da se pomina prik emancipacije, prik oslobođenja žene, od pravne, političke i socijalne ovisnosti. Porijeklo ovih zahtjeva se jur najde u francuskoj revoluciji. Kako izgleda današnja situacija? "Emancipacija", "ljetovanje žene" su slogeni, ki se danas čuda upotrebljavaju. Ali ča oni zaistinu velu? Žena danas nima lahko, ako se mora za obitelj skrbiti i negdje delati. Uzato sve, ona kani još i žena bit, se mužu vidit. Najbolje se ovo vidi kod primjerka jedne bolničarke. U ovom zvanju se od žene potribuje sva moć i energija. Ja ne mislim samo na tjeleovnu, nego i na duševnu moć, jer žena se u ovom zvanju do zadnje granjice obtereti. Ona je, koja mora dati bolestnikom hrabrost i ufanje. Ali istotako je ona, ka mora doma pomoć dicit - s čim je ji već s tim težlje za ženu - pri učnji, da im pomore kod riješenja svojih problemov. Na nju doma ali čeka i nespravan stan. Ali i muž kani nešto od žene imat. On se je oženio, da se ova zajednica raspomina, da si muž i žena pomoru kod življenja života.

Svaki človik triba vrimena da se regenerira - istotako i žena. Ona tirba časa za sebe, da se odmori, da se dalje učit, da nešto šte, ili da ima neki hobi. Jer ako ovo ne djela, onda more nje radni dan postat dosadan, monotonan.

Ča smo mi žene za muže? Ponekad smo svakako samo objekt, skim se muž samo igra, a u neki krugi će sigurno i kod toga samo ostat. Ponekad su žene za muža i samo objekat reprezentacije. U ovom slučaju mora žena znat ljude zabavljat, i mora gledat, da ju društvo priznaje. U neki slučajit more ovo priznanje u društvu peljat tako daleko, da žena i za muža nastane ineteresantna, da se on s njom već bavit.

Prije je bilo mišljenje muža, da mu žena mora pomoć, da on dostigne svoje cilje. U neki slučajit se najdo ovakonešto još i dan danas. Žena bi istotako nebi smila imati iste cilje kodno muž.

NACHBARLAND JUGOSLAWIEN

Urlaubsziele auf einer mehr als 1.000 km langen Meeresküste und im Inneren des Landes.

Leicht erreichbar per Auto, Bahn und Flugzeug. Denn jugoslawische Urlaubsziele liegen für den Österreicher sozusagen vor der Haustüre.

EIN JUGOSLAWIEN-URLAUB HEISST DAHER: ZEIT UND GELD SPAREN !

Nähere Informationen und Prospekte in Ihrem Reisebüro oder in der Jugoslawischen Fremdenverkehrswerbung, 1010 Wien, Mahlerstraße 3, Telephon 02 22/52 54 81.

Hoćete u staru domovinu ?

- dodite k ROBERTU HAJSZANU !

AUTOBUSNO PODUZEĆE

TEČAJ · SEMINAR · EKSKURZIJA

ROBERT HAJSZAN

7535 PINKOVAC 110 Tel: 03327/20507

Jer onda dojde do rivalizacije ka ali za braćni život nije idealna, i ka more lahko do razdvojenja ove zajednice peljat. Druga stvar su interesi. Muž i žena stim bolje harmoniraju čim već skupnik interesov, zanimanj imaju. Ali ona neka bude njemu - modernomu mužu - ne samo mašina rodjenja, nego i druga-rica, prijateljica i ljubljena u jednoj osobi. Nij najvažnije da ona zna kuhat i dicu rodit. Ona neka ne bude domaćica nego partnerica.

Ali kako smo mi žene zaistinu? Ča si mi očekujemo od muža i života? Mi ne kanimo bit objekt, mi kanimo znat, jeli nas muž ljubi, i se kanimo s njim zabavljat. Mi smo sigurno i čutljive Ali malo čuti sigurno ne škodi na ovom mrzлом svitu, niti mužu niti ženi. Istina je. Žene su večkrat ambicioznije nego muži, ali one - istotako nadarene kao muži - imaju puno težlje da načinju karijeru. Zač bi nebi bilo karijere-ženov kad je karijere-muži? Jedna žena je srična da smi bit domaćica, a druga je potpunoma nezadovoljna.

Ljeto žene - riči ke bi mogle čuda reč; ali koliko one zaistinu izreču?

MARIJA SERENČIĆ

rodjena u Čajti 1955, ide na pedagošku akademiju u Beču
interesi: folklor, čitanje

RUDOLF KRÖPFL

Kfz.-Service-Werkstätte
An- und Verkauf
Havarie-Schnelldienst
Sämtliche Rahmenreparaturen
Lackiererei

7361 Frankenau 184 - Tel. 02615/27513 u. 27517

u gradu na visoku
 ja i ti
 ili
 svakako da
 kukom
 ne
 rukom
 ne glavom
 oblak zahvatiti
 pomaknuti
 malo
 ili
 smetnja
 jer zvijezdu vidjeti volim

Stipe

imao sam nadu
 žeti sam htio
 jer su mi rekli da sijem
 jer su mi rekli da žanjem
 rosa prevelika
 čekao sam sunce
 a onda
 uz žed (=žaju)
 vrućina
 i nisam požeo
 a volio bi žeti
 i sijati bi volio

Stipe

F. NIETZSCHE:

MOJE MISLI za BJETO ŽENE

FRIEDRICH NIETZSCHE

Našemu korespondentu u Freiburgu, ki ima i privatno - ne samo kao novinar - dobre veze s nebom, se ugodalo, dobiti ekskluzivni intervju za "Novi Glas" s najvažnijem filozofom svih epohov, - s gospodinom NIETZSCHEom. Ovdje sada njegov prinos za najbolju ideju dvadesetoga stoljeća - misli Nietzschea za ljeto žene.

"Veselio sam se strašno, kad sam u našem nebeskom "Korunskom Kurieru" štao od ove ideje. Skoro dvisto ljet je moralo proći, dokle se počelo realizirati moje krasne ideje. Samo kako je došlo do ove realizacije, bilo je to malo čudno za mene. Ali logika one človičku-spodobne grupe je posebna. Dokle su muži, jedini človički na ovom svitu, kanili živiti po moti "ako ideš k ženi, neka zabiti na bič" su ove životinje kričale i zdvajale, ali sada - perverzne su jur uvijek bile - tražu one od nas, od korune stvaranja - bič. Kanidu djelati u kanali, nositi tone i odgovornost, same se ubliti kapute, ići u vojsku, peljati politiku - da zato se karadu i boridu, za te brige, ke kanimo mi, mi pravi, jur dugo hitati na stran, na gomilu historije. Ali ne kanim sada nabrojiti moje inako poznate i realno potvrđene teze, bio sam i ja u zadnjem času za teamwork, suradjivao sam s gospodinom REICHom, ki je sigurnonajznačajni filozof za manom. Našli smo uzroke za ov perverzni nastup. Inako imadu ove životinje više nego mi, smidu spavati s nami, što obično nijedna druga životinja nesmiije, smidu poroditi dicu, dicu za nas; smidu jur embrije, iako bi znamda nastali muži - zgubiti. Uzrok tomu je, jedna mala razlika med nami i ovom domačom blagom, ka je inako čuda manja nego med mužom i srnom, kravom. Ali zač je uprav sada ona uvijek latentno postojuća nenavidnost penisa nastala akutna. A to smo - kao intelektualni vrhunac naše teze - našli. Krivi tomu su atomski reaktori i to, da imate vi danas premalo "Schrebergärten", ali protiv tomu su inako jur počeli pisati vaši najbolji literati. Zato mislim, ov kompleks će inako vriijeda samo opet to biti, ča je uvijek bio stalno latentan.

Zato životinje u blizini muža ostante to, ča ste uvijek bile - za guske ni sijeno.

Gospodine NIETZSCHE, hvalimo za ov prinos - merci cherië.

zač ide ?

Za človičji je život karakteristična dijalektičnost, dialektika! S ovom izjavom željim opisati činjenicu, da jedna ter ista stvar, jedan ter isti pojam i posao pelja človika k zveličenju ili propasti; n.pr. sloboda: s jedne strani omogućava sloboda človiku život, napredak, a s druge strani ga zaslipljuje i ga tira u propast. Kot je potribno da se človik odgoji u slobodi i k slobodi, leži u tom pogibelj, da (mlad)človik sam sebi naškodi i se uništi. Ova dijalektičnost valja i za "pitanje", za mogućnost pitanja. Specifično za človika je, da zna postaviti pitanje, da zna staviti u pitanje sve čagod postoji. Ali, specifično za človika nij nek da zna staviti pitanje, nego da mora staviti pitanje; človik je osudjen da stavi pitanja! Človik ki ne stavi u pitanje svoje čine, ki sebe ne ispita, je u pogibeli da izgubi svoju bit, svoju karakterističnost, je u pogibeli da postane mašinom, roboterom.

"Pitanje" ili sposobnost pitanja omogućava i garantira človiku napredak, razvitak (nek ako človik pita - zač? kako? kamo? - zna ča novoga pronajti, izumiti, drugačije bi ostalo sve kod staroga). Ali "pitanje" prouzrokuje istodobno "nemir", ar je človik osudjen da se pita, dali su njegovi puti i činji dobri ili ima boljih mogućnosti. Tako gledeč je človik pitajuče biče, a "pitanje" spasonosni "nemir" u človiku, ki mu ne dopušča da se zadovoljava s tim ča ima, nega da išee novo, da se ufa u bolje, da pokušava druge pute.

Sriča i sudbina človika je, da zna pitati i da mora pitati! Kot peljadu nova pitanja novim odgovorom, novim mogućnosti, tako - i zato - mora človik (od časa do časa) svoje (stare) pute i odgovore staviti u pitanje, na diskusiju, ar je moguće, da se človik zalaže za cilje, ki već zapravo nisu cilji, ar su jur ispunjeni, ili da djela za prošlost, a ne za budućnost. To valja i za hrvatsko gibanje u Gradišću!

Dakle: Zač ide kod hrvatskoga gibanja u Gradišću? Ima li zalaganje za hrvatsku narodnost smisla? Ima li opstanak i razvitak hrvatske narodne grupe u Gradišću vridnost za pojedinca, za ljude, za zemlju?

Pozitivan odgovor, to je odgovor ki pokazuje na vridnost, mora biti povezan s budućnošću. Argumenti i odgovori, ke nam daje prošlost, tradicija, su preslabi da motiviraju, da održu neko gibanje. Zalaganje za neki posao je opravdano, ako ima budućnost, ako leži vridnost i u budućnosti! To ne znači, da argumenti iz prošlosti i tradicije, da prošlost i tradicija ništ ne vrijedu (-ar sadašnjost i budućnost ne moru bit bez prošlosti-), ali oni nesmu bit glavni uzroki djelovanja.

Za naš hrvatski pokret to zlamenuje: motivacije, razlogi kot "Hrvat sam, Hrvat ću ostati"; "Hrvat mi je otac, Hrvatica mat, a ja ..."; "Mojim predocem je hasnio hrvatski jezik, tako će i meni"; "Veseo sam da sam Hrvat" ili "Rado hrvatski govorim ter jačim" i slični su sami preslabi, da pozitivno utemelju hrvatsko gibanje. Ar svako gibanje, ko je samo-zadovoljenje, duševna onanija i samo-dopadljivost nima smisla! Pokret zbog pokreta, Hrvat zbog hrvatstva, kršćan zbog kršćanstva, muzikaš zbog muzike ... to je premalo, preslabo bez budućnosti. Ne, da ovi motivi nisu potribni, ali oni nesmu bit mjerodavni, najvažniji, nego moraju pe-ljati k drugim ciljem, većem smislu, vridnijim motivom; i to k razlogom djelovanja, ki kažu u budućnost, ki imaju budućnost, ki su budućnost! To znači: ne, pokret zbog pokreta, nego pokret zbog te i te koristi; ne (nek) Hrvat zbog hrvatstva, nego Hrvat zbog te i te vridnosti, voga i noga smisla; itd.

ČA JE DAKLE BUDUĆNOST HRVATSKOGA GIBANJA ? KU VRIDNOST IMA HRVATSTVO U GRADIŠĆU? ZAČ IDE KOD ZALAGANJA ZA HRVATSKU NARODNOST - GLEDEĆ U BUDUĆNOST ?

Ovo pitanje kanim u tri točka odgovorit. Kod hrvatskoga gibanja ide za:

1. človika - pojedinca i za društvo, zajednicu ljudi;
2. zemlju Gradišće;
3. državu, domovinu Austriju.

ad 1) Budućnost hrvatskoga gibanja i vridnost za budućnost leži u človiku, je "sriča" (- ne uskogrudno, materijalno vidjena, nego u punini; kot duhovna vridnost -) človika. Ar:

a) hrvatsvo je jedna mogućnost, pomoću ke se zna človik zdignut van iz nivelizacije, iz pozabljenosti. Ravno u današnjem času je pogibel velika, da se sve izjednači, isto načinji, nivelizira; naš žitak je u pogibeli, da zgubi šarolikost, pluralitet, život-živahnost; nedostatak današnjega žitka je, da se zgubi človik u anonimnosti, da se zabi na človika-pojedinca! Ravno zato se mora naglašivat i gajit ono, ča razlikuje jedno od drugoga, človika od človika, narod od naroda, cvijeće od cvijeća itd. Ar ako zgubimo čut za razlikovanje, čut za šarolikost, će nastat naš žitak mrtav, dosadan, turoban. Kot načinja različno cvijeće lipotu livade, različne krajine (brigi, doline, more) lipotu svita, nature, tako načinjaju različiti ljudi, narodi, temperamentni lipotu medjuljudskoga života. Ono, ča človika razlikuje od drugoga, ga načinja interesantnim, ga zdigne van iz anonimnosti, iz množine! Tako je "biti Hrvat" u Gradišću jedna mogućnost, kako se zna človik zdignut iz pozabljenosti, ča ga načinji zanimljivim za druge, jedna šansa, kako zna človik pridonesti šarolikosti, živahnosti. Biti pripadnik hrvatske manjine (narodnosti) ima tu prednost, da me razlikuje od množine, da me

zdigne iz mase, iz nezanimljivoga. Činjenica, da sam Hrvat me načinja interesantnim, značajnim za okolinu; 'Ja sam ča! Ja sam gdo!'

b) Človik je narodjen, postavan u jednu sredinu. Od nje preuzme govor, navade, običaje, način života. Čim već se človik bavi tom svojom "sredinom", to je s nje poviješćom, tradicijom, nastajanjem i razvijanjem, tim bolje razumi nju samu, a s tim i samoga sebe. Ar okolina, "sredina" oblikuje velikim djelom človika, mu daje pečat. S toga slijedi: čim istinitije popadjem život svoje sredine, tim istinitije znam ostvarit svoju individualnost, tim bolje znam živit svoj život! (to valja i za negativnu, "pokvarenu" okolinu; ar ako shvatim negativnost okoline, mi je lahko, da se zdignem prik nje). Za Gradišće, za nas Hrvate

zlamenuje to dakle: u našu sredinu su preuzeti mnogi hrvatski običaji, mnoge hrvatske navade; naša okolina je djelomično, ili puno, oblikovana od hrvatskoga duha. Ako se tako človik bavi hrvatstvom - jezikom, kulturom - će bolje shvaćat svoju sredinu, no s tim i samoga sebe; razumit će navade, običaje, jačke, pričanja. To razumivanje mu nadalje pomaže, da ostvari svisno svoj život, a da ne živi tudjim i nerazumljivim žitkom. Svisno ter razumno živit je ali bitno i najvažnije človiku!! Ravno u današnjem času,

kada se sve minja, je človiku neophodno potribno, da popadje svoju sredinu, svoju bit, da shvati "svoje", svoje srce, svoju dibinu. Nek tako zna opstat u današnjoj hektiki, u ovom vrimenu prominjivanja!

c) "Biti Hrvat" u Gradišću znači: dva jezike, dvi kulture. Jur činjenica, da je dva već nek jedan, pokaže na prednost i vridnost hrvatstva. Kod ove podtočke se zna čisto matematično, da, materijalistično argumentirat, ar hrvatstvo ima i vridnosti, ke se znadu štatistično ustanovit, ke imaju i materijalne prednosti. (Ali ova argumentacija nesmi bit najvažnija!) "Biti Hrvat" dakle znači: vladati jednim jezikom već nego nek-nimško-govoreći Gradišćanči; (a vladati već jezиков je vrlo potribno za budućnost); činjenica, da je dvojezični odgoj bolji za dicu; činjenica da laglje dobenem čut za jezik, za lipotu govorov; činjenica, da znam štat već knjig u originalnom jeziku, da se znam s već ljudi razgovarat; činjenica, da si morem kot tumač i prevodilac zaslužiti pineze, da razumim i hrvatske i nimške jač-

"Biti Hrvat" u Gradišću znači:
dva jezike, dvi kulture

ke, muziku; činjenica, da je obljubljena tamburica moj instrument, itd. Ovoj listi bi se još moglo puno malenkosti svakodnevnoga života dodati. Da, "biti Hrvat" u Gradišću ima tu veliku prednost, da vladam od malena dvimi jeziki! (Vladam s njimi, a nikad se je nisam učio!)

d) nesmimo zaboraviti na socijalni aspekt, društveno značenje hrvatstva to je, da se ljudi sastanu, da se skupa zabavljaju, razveselu, da se razgovaraju, da diskutiraju, da imaju "svoje (specifične) probleme". Pomoću hrvatstva zna čovjek doći do tzv. "životne grupe" u kojoj se dobro čuti, u kojoj se zna razveseliti, u kojoj ima potrebni podržak i oslon za žitak. Mislim, da čovjek potrebuje neku grupu ljudi, ka mu pomore zaboraviti, ali i riješiti njegove svakidašnje probleme, ka ga pelja od mudrovanja oko sebe (ili "Eingeweideschau") ka većim problemom, ka ga povlače u društveni život. Nadalje mislim, da potrebuje čovjek sastanke, doživljava s već ljudi, svečanosti, kada aktivno ili pasivno sudjeluje, po ki more reći: "lipo je bilo!", "dobro je bilo". Ovaj društveni aspekt mi takaj zna dat hrvatsko gibanje, hrvatska sredina.

ad 2) Hrvatsko gibanje ima vrednost za budućnost zemlje Gradišća. Kot je jur pod točkom 1a spomenuto, su nivelizacija ter pozabljenost pogibelni današnjega časa, se moramo čuvati, da izgubimo šarolikost, pluralitet. No Hrvatima pridonese puno šarolikosti (a tako i atraktivnosti) Gradišća,

....bez Hrvatov -
Gradišće siromašnije

u životnom - različiti ljudi, različne navade, jačke, muzika - i kulturnom pogledu - hrvatski igrokazi, hrvatske folklorne priredbe, hrvatske manifestacije. Bez samo-hvale se smi ustanoviti, ča je gradišćanski poglavar rekao: "Bez Hrvatov bi bilo Gradišće siromašije!"

ad 3) Za Austriju valja takaj, ča je jur za Gradišće spomenuto. Nadalje imaju ali narodne grupe - manjine - i vajnsko-političku vrednost za Austriju. Ar pomoću dobre "manjinske politike" mogla bi Austrija stvarno biti "most" između narodov, držav, zemalj, između istoka i zapada, a ne nek geografski (ili s ričami)!

Konačno moremo i moramo ustanoviti: kod hrvatskoga gibanja ne ide za tradiciju, za vlastiti cilj, samo-zadovoljavanje! Nego hrvatstvo je jedan moguć put, da se čovjek usriči, da mu žitak postane vrednijim, človičjim, živahnijim. (Ova činjenica se ali nesmi prevagnuti, kot da b' bila najvažnija.) Na ovom mjestu igra i tradicija ter prošlost svoju ne nevažnu ulogu. Ar: postavan sam u jednu "sredinu" - s nje vrednosti i ne-vrednosti, prednosti i nedostatki. Na meni leži, da pozitivne strani ove sredine vidim i živim! Ar, zač ću dane vrednosti zanemariti, a za druge, tudje se boriti? ČA IMAM KO IMAM! Na tom smim i (moram) dalje graditi.

prva lijevo, druga desno

Ča je teža zadaća? Iskati u slamnoj kladnji malu iglicu ili iskati u jednom varošu ulicu?

"U varošu ću laglje najt ulicu nego u slami iglu", ćete si Vi mislit. Da je ali obratno, Vam kaže slijedeći doživljaj:

Došli smo tri kolege jednoga dana u Rijeku da onde poiščemo prijatelja. Pod "trimi kolegi" mislim da nas u prvom redu veže (kolega dojde od collego=vezati) HAK, u drugom redu jedna dobra kapljica vina, u tretom redu druga kapljica vina. ...a študijum da nas veže samo izvanredno. U skupnom redu smo htili tako poiskati našega prijatelja. On stanuje u Rijeki, Dežmanova ulica 7/3.

"Molim Vas", pitamo jednoga staroga muža - po nosi mu je bilo vidit, da je pravi Riječanin - "gdje je Dežmanova ulica?"

Veljek mu je po spomenutom bilo vidit, da mu se je začel mozak po svi ulica Rijeke špacirat i po kratkom času se je očividno došpaciral i u Dežmanovu.

"Prva lijevo, druga desno" nam kaže on sigurnim glasom, kot kad bi nam bio rekao, kade mu je zipka stala.

Puni zaufanja smo se dali prvo na lijevo još zahvaljajući staromu, da nas je tako dobro uputio. Prva lijevo i druga desno. Druga desno? Da, druga desno! Ali druga desno je bila - o čudo, ko se nije stalo sve drugo nego Dežmanova ulica. Mi pitamo onda na licu mjesta još jednoč, i to mladi bračni par, ki se je mimo nas šetao.

"Dežmanova? Jur znam!" odgovori muž.

"Tamo sam kupio prije nekoliko dana novo dvokolce. Trebate samo krenuti prvu na lijevo, drugu na desno i tu ste u Dežmanovoj!" Kao uvijek mora žena imat zadnju rič: "Nemoj ove lipe mladiće zafrkavat! U Dežmanovoj sam ti kupila nove cipele. Ne trebate ići prvu lijevo, drugu desno, nego prvu desno, drugu lijevo!"

Mi tri siromahi smo šokirano morali poslušat, kako se je razvila s te kontradikcije "prva lijevo, druga desno" protiv "prva desno, druga lijevo" živa diskusija i debata. Stoprv kad je diskusija postala politična u partijsko orijentiranom smislu i kad je dostigla nivo jedne ulične bitke, smo se od našega šoka tako daleko sabrali, da smo pobigli. Ne tribate ganjat kamo: Kot da bi nas bila peljala Betlehemska zvijezda, smo se dali prvu na lijevo, drugu na desno. Dokle smo bili još prez sape od našega biga, smo imali dost časa, da jednoglasno - puhali smo zajedno kot voli - konstatiramo, da se ne nalazimo u Dežmanovoj.

Ali vidili smo spasenje u jednom policajcu, ki je na drugom uglju redio promet. "Molimo Vas, gdje je ovde Dežmanova ulica?" pitamo ga s punim respektom pre njegovom bijelom uniformom.

"Neznam!" veli on prez da nas je pogledao - preveć je bio zaposlen i zauzet od svoje zadaće: Strašno je mahao s rukami i hitao je svoju policajsku paličicu kroz zrak uz stalno fućkanje i psovanje (za psovanje je zapravo imao samo onda lazno, kad mu je htela fućkica s ust spast).

"Pitajte na miliciji!" je dospio još reć, dokle je gonio kola, aute, bicikle i pješake u sve moguće ceste i ulice kotno pastirski kucak ovčice na paši.

"A gdje je milicija?" se mi još bojažljivo seguramo pitat.

"Prva lijevo, druga desno. U Dežmanovoj!"

"U Dežmanovoj?!!"

Nas je skoro kaplja! Mi onda odmah prvu na lijevo i drugu na desno i - kakovo čudo - vidimo s velikimi slovami stat "MILICIJA". Ali - a to već nije bilo čudo - ne u Dežmanovoj, nego u Bog zna koj ulici.

"No", si mi mislimo, "pitat ipak moremo - mer to ništa ne stoji" i stupimo u milicajski ured.

"Molimo Vas, mi išćemo prijatelja, koji živi u Dežmanovoj ulici. Nam znate kazati, gdje je to?"

"Dežmanova? Jel' ? Dežmanova, Dežmanova...Hm...Dežmanova! Koji broj?"

"Broj sedam, treći kat."

"Aha 7, treći kat. Neznam! Dovidjenja!"

!!!!

Gdo nas tvrde glave pozna, zna, da je to bio početak naše tragedije. Iskali smo našega prijatelja punih šest uri. Upoznali smo sve lipote Rijeke, uvijek putem "prvu lijevo, drugu desno" i bili smo si složni u tom, da je to najlipši put za "Rijeka - sightseeing-tour". Upoznali smo sve ljude, tipove i karaktere, ki se potiplju po gradu i ki su tipični za ov grad. Ima ih čuda vrsti - ali u jednom su svi isti: Bar kade človik za bar ku ulicu pita, ko mu cdgovoru svi:

"Prva lijevo, druga desno."

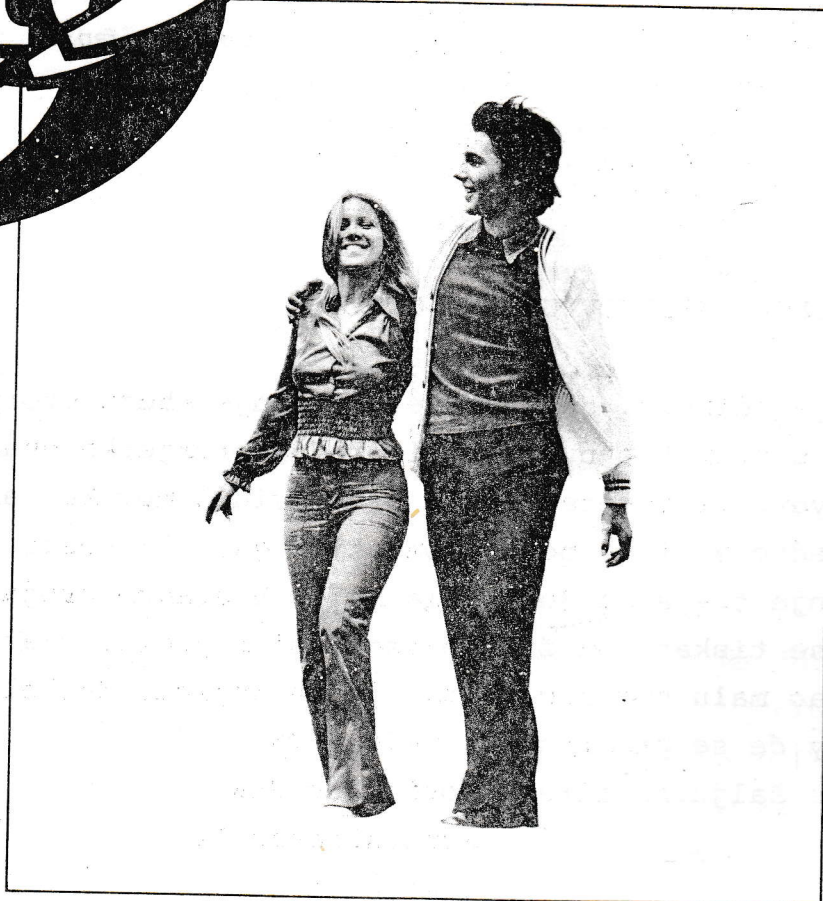
Na svaki način smo se po šesti ura, ča znači, da smo ukupno načinjili 9951 korak zažajali i zašli u jednu krčmu. Uz rakiju smo bili s tim smirom, da smo upoznali grad Rijeku prez našega prijatelja. Kod četvrte slivovice doteče jedan muž u krčmu i začne vikat:

"Su možda ovdje tri Gradišćanci, koji me po čitavom gradu išću?".... Bio je naš prijatelj! Pomoćom pete slivovice smo mu uz teške suze veselja povidali našu Odiseju. Po sedmoj čaši slivovice se dignemo, platimo i naš prijatelj nas pozove k sebi.

**DAS RICHTIGE ALTER
FÜR SCHECK+
SCHECK-
KARTE**

19

sagt **DIE ERSTE**

Ein Super-Service.
Mit Scheck + Scheckkarte.
Und vielen Extras.
Für den leichteren Start ins Leben.

Komm und hör Dir an, was **DIE ERSTE** Dir bietet.

DIE ERSTE
österreichische Spar-Casse

"Ajde sada konačno u Dežmanovu."

"Kade ... je .. ta De...de..dežmanova?" pitam ja nesigurno ... i kolena mi začnu drhtat!

"Nije daleko" veli on. "Prva lijevo, druga desno!"

Iako smo te strašne 4 riči jur 128 puti bili čuli - ov 129. put je bio pre-već za naše živce. Nam se je zasvitilo i zaoblačilo pred očima i kao mučne vri-će smo na pragu krčme skupa spali.

Kas smo k sebi došli, bili smo u bolnici. Preživili smo težak srčeni kolaps. Ako nas kanite u bolnici poiskati: Nije teško za najt. Tražite prvo Dežmano-
vu ulicu i onda samo prvu lijevo, drugu desnoi Vi ste u bolnici.

rudi štefanić

NATICANJE SHORT-STORYOV U NOVOM GLASU:

Novi Glas je odlučio, da raspiše naticanje short-storyov. Vi ste jur u ovom broju mogli vidit dva primjerke ovakovih short-storyov. Vi morete pisati prik svih temov ke Vam se vidu. Svejedno jeli je nešto romantičnoga, ili nešto ozbiljnoga. Ovo naticanje traje do 30.aprila 1976. U svakom broju Novoga Glasa, će se tiskat od žirije izabrani najbolji članak, i pisac ovoga će kao malu nagradu dostat jednu knjigu. Najbolji short story će se premirati u maju 1976.

Rukopisi se šalju na adresu Novi Glas/HAK

Schwindgasse 14

1040 Wien

Konac za prvi dio naticanja je 15. september 1975.

Stefan Jvanschitz

GES. M. B. H.

AUTOHAUS UND REPARATURWERKSTÄTTE
IN EISENSTADT

Ford-Vertragshändler
7000 EISENSTADT, Rusterstraße 24
Tel. 0 26 62 / 27 52

*dobili
glas 14. maja*

na političkoj sceni

Kao i lani, festival gradišćanskoga folklora je pružio ljetos interesantne političke perspektive. Pokroviteljstvo su preuzeli poglavar Kery i njegov vice Soronics za ovu priredbu. To je i stalo na čuda plakati po cijelom Gradišću. Kery je obećao, da će sigurno doći na ov festival, dosao nije, ali i zastupnika ni poslao. Soronics se barem odmah oprostio, ali i njemu mi Hrvati nismo bili vridni delegata. Jedan tanac: ako kanidu nas gradišćanski šefi štati svoje ime na plakati, onda vas prosim, dajte si je pak tiskat i financirat od vaših partijov. Još nešto: Nekate nas Hrvate za bedavije držati nego smo.

hvala

Na ovom mjestu čestita HAK najsrdačnije svojim članom, ki su uspješno završili študije. To su:

VARGA Hilda, ka je promovirala za doktora filozofije,

TOBLER Feliks, ki je istotako promovirao za doktora filozofije i

TRIMMAL Ivica, ki je imao sponziju za magistera farmacije.

Još jednoč Vam čestitamo i bi se veselili, ako bi i na dalje suradjivali s nami.

Za jednu reportažu o gradišćanskim Hrvatima je prozio jedan zagrebački novinar austrijski konzulat u Zagrebu, da mu ime-nuje jednoga sposobnoga i kompetentnoga reprezentanta austrijske vlade, s kim bi ov reporter diskutirati ovu temu. Ništa nije laglje za našu vladu, nego takvu želju ispuniti na najbolji način. Odmah su imali pravoga kompetentnoga reprezentanta na ruki. Ministarstvo za vajske posle nominiralo je absolutno najboljega: cijenjenoga gospodina Robaka. Gospodin Bielka, ča ste si stim zapravlje mislili, nimate zaistinu nikoga u vašem ministarstvu ki se puti kod manjinskih pitanjev? Ali ste kanili samo provocirati. Nisam diplomat, ali jedno znam i ja, to nije bila samo naivna provokacija nego diplomatski faux pas par excellence. Još jedan skroman tip ako jur nikoga sposobnoga nimate - nute drugi put barem takovoga človika nominirati, ki se zna s novinarom pominati ali to includira da vlada barem njemačkim ili hrvatskim jezikom.

p.s.: novinar je rekao na ovu ponudu: najljepša hvala

PUBLIKACIJE HRVATSKOGA AKADEMSKOGA KLUBA, SVEZAK I
PUBLIKATIONEN DES KROATISCHEN AKADEMIKERKLUBS, BD. I

SYMPOSIUM CROATICON

Gradišćanski Hrvati

Die Burgenländischen Kroaten

Redakteur: FRANZ PALKOVITS

Novost! Dvojezično izdanje na gradišćansko-hrvatskom i nimškom jeziku. 320 stran, 29 slik, 4 karte u pet boja (format 17 x 24 i 66 x 45 cm), puno platno, omot u pet boja

öS 250.—, DM 36.—, sfr 42.—

Neuigkeit! Zweisprachige Ausgabe in Burgenländisch-Kroatisch und Deutsch. 320 Seiten, 29 Bilder, 4 Fünf-Farben-Karten (Format 17 x 24 und 66 x 45 cm), Ganzleinen, Schutzumschlag in Fünf-Farben-Druck

WILHELM BRAUMÜLLER
UNIVERSITÄTS-VERLAGSBUCHHANDLUNG

Ges. m. b. H.

Gegründet 1783

A-1092 WIEN SERVITENGASSE 5

Telefon 34 81 24 und 31 11 59

HAK - servis

Odbor Hrvatskoga akademskoga kluba je zaključio, da se svim prijateljem i članom pruži mogućnost komunikacije i rada. Zato će naš klupski lokal u Schwindgasse 14 (telefonski broj: 65 61 52) bit dnevno otvoren i to od Pandiljka do Četvrtka od 10³⁰- 19^h.

Onde ima svaki mogućnost da si posudi knjige iz naše biblioteke, pročita najvažnije novine ili djela za svoj studij, drugače posle, itd. - (lahkuceno hektografiranje, pisanje na pisaćem stroju, slusanje pločov itd.)

Isto se moru kod nas nabavit :

- značka HAK-aza öS 30.-
- svečani spis HAK-a..... 15.-
- Lirika od Vladimir Vukovića 10.-
- Grabimo za zvjezd. T.Mühlgas.10.-
- Symposion Croaticon
- zadnje broje Novoga Glasa....20.-

Ako Vas zanima, ćemo Vam besplatno poslati dokumentacije:

- 1) rad Hrvatskoga akademskoga kluba
- 2) pravni status Gradišćanskih Hrvatov
- 3) sadašnja situacija Gradišćanskih Hrvatov

To je, kot vidite samo skroman početak. Mi ćemo - a to još intenzivnije - se trudit, da proširimo ov servis.

Mi Vas pozivamo svaki četvrtak (kad su svetki ili prazniki ni programa) na naše sastanke u nas klupski lokal (Schwindgasse 14)

Dvi zanimljive točke su: 12.juna generalno spravišće

26.juna diskusija s omladinskimi pelja-
či političkih strankov: Konetčni
(SPÖ), Mag.HÖCHTL (ÖVP).

Š A T U L J

"Šatulj, Šatulj!"
 Tebi kriči
 mokri glas
 ženskoga srca;

tebi zdahne
 mladi junak
 teški sanj,
 nemirne oči,
 tebi plešu zadnju suzu
 iz ust njezine nekrivice.

"Šatulj, Šatulj",
 brblja stara duša
 na suhoj palici; -
 tebi skine nerodjeno
 u divljoj utrobi.

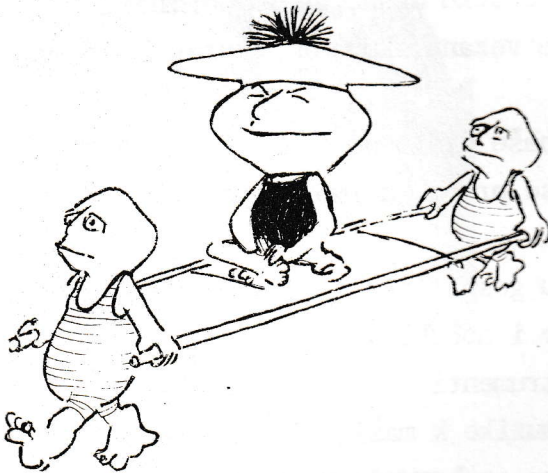
"Šatulj, Šatulj!"
 Vik života
 od dibine
 mlahavo tebi leti,
 prik tvoj misec,
 prik tvoje sunce,
 kuo (=koje) tisuć
 bliskajući oči
 sprohodu na vodi,
 kad se šeće
 po večeru žitka
 u noć smrti.

Tiho liže krik
 u pustinu mrzloga vijeka,
 preobrazi se,
 razdili se,
 pomnožava se
 i tebe išće,
 nastane glasnije,
 raste na orkan:
 "Šatulj, z a a a č ? ???"

höld ewald

VELIKOBORIŠTOFSKA

DEKANATSKA MLADINA

Organizacija, u smislu dekanatske mladine, postojala je jur kad su naša hrvatska sela još slišila pod Lučmanski dekanat. Ovo se je ali društvo polako raspalo i je zaspalo. Prošloga ljeta pak sakupilo se je nekoliko nas mladi ljudi, na slobodnoj bazi, bez duhovnika. Išli smo od toga van, da bi se mladina medjusobno bolje upoznala, i to kao obični ljudi, a kasnije kao kršćani i Hrvati. S pomoćom naših mladih teologov se je organizirala mladenačka sveta maša u Gornjoj

Pulji. Pred sv. mašom sastala se je mladina u dvi grupa na razgovor. Iz razgovora i sv.maše vidili smo, da je mladina zainteresirana i da želji ovakove sastanke. Tako smo dolučili drugu božlju službu svečevati u jednom od naših sel. Svaki od nas je dočekivao, da čedu ov naš elan i našu inicijativu naši dušobrižniki pozdravit i podupirat. Vkanili smo se! Jer prem svih prošnjov nijedan far-nik nij bio pripravan, da nam da crikvu na raspolaganje. Ja se ispravim, jedna iznimka je postojala. Iako smo bili šokirani, nismo izgubili niti žara a niti odušveljenja. Kao protest napisali smo letke - Bili su oni čuda kritizirani, ali su njevu zadaću dobro ispunili. U medjuvremenu je gosp. Ante Kolić, ki je od početka pozitivno k nam stao, postao imenovan dušobrižnikom mladine dekanata. Ovo je našu volju jače ojačalo. I od onda djelali smo u ime dekanatske mladine.

Druga božlja služba svečevala se je u Frakanavi. Bila je vezana s odibiranjem peljačtva. Svaki pojedini imao je mogućnost da da glas trim divičicam i trim dičakom iz svojega sela. Na sledećoj svetoj maši i sastanku u Šuševu - glavna tema je bila: "Kako more mladina nasledovat Kristuša" - su se konačno odibrali peljači. I to tri dičaki i tri divičice.

K svetoj maši u Filežu i k razgovoru "Ča je grih" pozvali smo i naše dušobrižnike. Oni su se našem pozivu odazvali - u njevo ime počastio nas je kan,desetnik

mag. Štefan Horvath s njegovom prisutnošćom. I kodno kod poslednjega puta u Suševu je i fileška crikva bila puna mladoga duha. Nijedna klupa nije bila prazna - premda je fileška crikva velika.

Po sv. maši nam je naš desetnik mag. Horvath zasigurao njegovu pomoć i pomoć ostalih duhovnikov dekanata u svakom pogledu, ča nas je osobiti veselilo. Isttotako nas je pozvao za buduću mladenačku mašu, da ju održimo u Malom Borištofu. Ova božlja služba bila je vezana skupnom pokorom i velikom spovidom.

Ovo bi bio na kratki opišen nas postanak i naše djelo do sada. Izvan sv. mašov imamo još idejov ča da pripravimo, ali se prije kanimo bolje medjusobno upoznat i tako bolje očvrstit ovu skupstinu.

Još par riči k sv. maši: Božlje službe služu gosp. Ante Količ. S njevom pomoćom pripravimo sv. maše polik naših planov i dočekivanjev. Jačke pratu "The Brew" ili "White Comets" s njevimi instrumenti. I to predbacivanje starlje generacije, mladina dojde samo zbog muzike k maši, nij pravilno. Velim s osvidocenjem, da nju jače vluče tamo svečevanje u skupštini ko njevoj predstavi, mišljenju, odgovara. Jer jeli sada kantor orgulja ili Bruji igraju to još dugo ne načinja sv. mašu. Ada ne iščite i ne davajte nepravilne komentare. Ali istotako ne potribujte da vas kopiramo - ča nam je nemoguće. Mi isto ne potribujemo da nas morate razumit, ali dajte nam nas žitak živit. Do sada bili su naši sastanki dobro pohodjeni i uspješni - ča kaže da današnja mladina želji Boga i ako ga išče na drugi način, na svoj način - glavno je da ga najde!

Mare Kuzmič

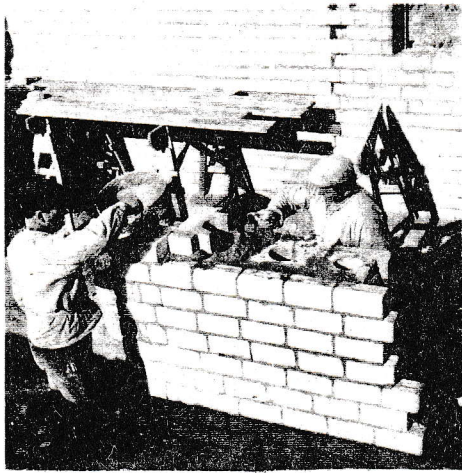
kavana

V A R G A

ČAJTA

coco bar

ZIEGELWERKE - CIGLARE

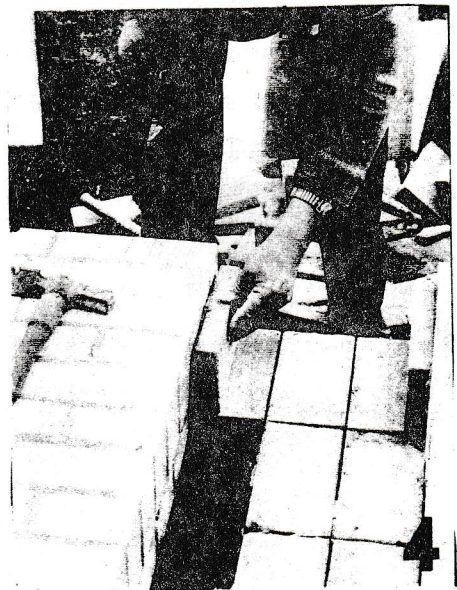
KARALL

WALBERSDORF

HAUPTSTRASSE 23 Tel.: (02626) 2234

NECKENMARKT

LANGE ZEILE 119 Tel.: (02610) 277

grupe se predstavljaju :

DUBROVAČKI TRUBADURI

Sigurno ste se čudili, kako da mi pišemo u ovom broju Novoga Glasa prik Dubrovačkih Trubađurov. "Oni nisu Gradišćanci", bi mogli reć. Ali pni jur jako s HAK-om i uopće s gradišćanskom mladinom povezani, a izvan toga su oni i časni gradišćanski Hrvati.

U muzičkoj školi u Dubrovniku su se našli - pred oko 13 ljeti - pekoliko študentov, kim se je vidila nova vrst muzike. Tako su i oni počeli igrati na fruli, klarineti, klaviru, kontrabasu i na električkoj gitari. Nastupali su samo u praznika, kad nisu imali podučavanja, jer svaki se je učio on inštumrnat, na kom je kod Trubaduri igrao. Kad su svi završili studije, i kad su nastali popularniji u Jugoslaviji, su se odlučili, da nastanu profiji. Oni su načinjali turneje, i lipo polako su nastajali poznati i izvan Jugoslavije. Va ovom času su ali jur imali i sve obične, danas kod skoro svih beat-grupov upotribljene, električke instrumente. 1968 su Dubrovački Trubaduri dio zeli kod eurovizije, i na jednoč su bili u Evropi, ali i u ostalom svitu poznati. Osobujno hiti "Luda mladost" i "Jedan dan" i se igrali u svih radio stanica svijeta, istotako i kod nas. Kod Dubrovačkih Trubađurov su se minjala lica, dok su ostali još petimi. Ali i ov peti, Delo Jusić, ki je bio glavni kompozitor za grupu, i ki je dug čas bio vodja se je lućio od Trubaduri, tako da su sada već nek četirmi ostali, ke ja mislim pozna veći dio od nas. I to su:

Marko BREŠKOVIĆ vodja sastava i igra bas gitaru
Lucijano CAPURSO igra klarinetu, saksofon i frulu
Bobo BERDOVIĆ igra orgulje
Laci PADJAN bubnje

Oni sada još svenek lutaju po globusu i oduševljaju publiku. U njevom programu nimaju samo hite, nego i narodne pjesme, koje već krat a capella pjevaju.

Oni jur jedno ljeto prije planiraju turneje. Ali ono imaju i mjesta, kade svako leto igraju. Na primjer na otvaranju i zatvaranju Dubrovačkog festivala, Splitski festival itd.

Na pitanje, kako dugo oni još namjeravaju dalje igrati su mi rekli, da čedu odmah onda prestat, kad je već nebude veselilo, kad budu trudni putovanja. ↵

MARKO Brešković

LACI Padjan

LUCIJANO Capurso

BOBO Berdović

Zdravo Novi Glas!

Kako si? Meni je dobro. Znaš, uopće sad u protulični čas. Sad imam već lazno štat, spočivat tr premišljavat. Tako ti imam denas puno vsega pisat.

Znaš ča me dugo jadalo? Kad sam vako štao novine - ne nek gradišćanske - poslušao radio tr gledao televiziju, ko sam došao do mišljenja: naši političari mislu, da smo mi ljudi nek tako spametni kot su oni tojkavi! Kot ti velim; spočetka me to jadalo, da političari mislu, da ćemo jim vse njeve laži i zgovore -ili kot to velu "argumente" - požerat. Pa sam si mislio: čemu jadat? Tojku zaman govoriš da je tojkav! No, Novi Glas, ne boj se, ne ču prik političarov pisat. Ali ovo - veljek par činjenicov ke su me prvo jadale, pa sam se prik nji smijao, a sad me bolu, kad su naši političari gor tako plitvi i lažljivi:

Kad sam tako pažljivo štao novine: naši partijov i kad sam poslušao u radiju intervjuje s Kery-om i Soronicsem, ko sam zvidio, da su Gradišćanska vlada, ÖVP i SPÖ vsi jednaki! (Mr to si i sam vidio, kad su ti ti gradišćanski peljači pismo pisali). Znaš, ča oni - jedan kot i drugi - mislu prik manjine, prik našega problema (koga uopće ne kanu priznat) i kako to kanu riešit? "Hrvati neka se ujedinadu, neka se prvo sami najdu, pa neka njeve želje skupa formuliraju ("artikuliraju"); stoprv onda jim se zna pomoć". No, ča veliš Novi Glas? Nij to vrlo spametno i mudro od naši političarov? Ar: "sloga je moć!" Ali znaš od ki grupov očekuju da se složu? Od HKD-a i "Konferencije"! Ča sad veliš? Novi Glas, meni se činji, to je isto, kot ako potribuješ, da se složu človik, ki kani jedno stablo zrušit i drugi, ki želji to isto stablo gajit! Te političare bi nek kanio pitat: gdo smi za njevu partiju govorit, ta, ki je u partiji ili ta, ki je vanstupio? (ili gor vsi dva??) Gvišno bi odgovorili: kod partijov je to ča drugačijega nego kod nas Hrvatov! Bud, Novi Glas, u Gradišću držu to mudrim i pravičnim, da ima ta, ki već ne kani bit Hrvat, isto pravo govorit za Hrvate kot ta, ki želji gajit svoje hrvatstvo!?! Zač nek ne ostavu va miru te hrvatske Germane? A zač ti hrvatski Švabi sami ne miruju? Ča ne kanu, da živimo u miru?

Drugo ča ti kanim reč, je: Štao sam, da su Štikapronski tamburaši bili u Beču na Ballhausplatz-u i da su tote razveselili i našega predsjednika i kancelera. Pri toj priliki su se obadva priznali potpirajućoj politici za očuvanje naše manjine ("bekanntes sich zu einer fördernden Politik im Interesse und zur Erhaltung der kroatischen Minderheit"). Ali Novi Glas, ča je to za potpirajuću politiku, kad potribuje i odbrava brojidbu manjine? - ako je 10.000 Hrvatov, onda ovoliko pinez, ako 15.000 onda ča već, ako 40.000 onda još već...? Pitam se, kakvo je to podupiranje? To je farizejizam! Mislím, ako kanimkomu pomoć, ko sprvine ne pitam, koliko će me to stat, nego ča, kako i kade zam pomoć. Ili si predstavljaju naš kancelar i naš predsjednik

"potpirajuću politiku" ovako: 'prvo ćemo ustanoviti kaj i kade su Hrvati - tim ćemo pomoći; onde i tute se smi hrvatski pominati!?' A tim Hrvatima, ki se broju ili se nesmu priznat Hrvatima, tim već nećedu pomoći? Novi Glas, nij dužnost naši velikašovi, da ravno tim pomoru, ki si sami ne moru i nesmu? Ki si je svisan svojega, si zna i sam pomoći; sigurno se veseli svakomu potporu. Ali "potpirajuća politika" mora i toga u obzir zet, koga su drugi na krivi put zapeljali, ki još ne vidi "svoje"; tomu se mora najveća pomoć pružiti! Tako mora "potpirajuća politika" početi kod vridnosti, ku želji potpirati, a ne kod broja ljudi, ke mora podupirati!!

Treći ć kanim ća prik Koruške reć: Mr to znaš, da se njev poglavar Wagner priznao za Hitlerovca. Novi Glas, ne kanim niednomu predoćimetati njegovu prošlost; vsaki se zna vkaniti! Ali ća si je Wagner već nije lipo ni pošteno nego... Ar dan denas, kada već niedan ne kani znati, da je bio "naci", kad skoro vsaki pokuši tadašnju falingu ili pogrišku zamučati i zabit, se Wagner dići i naglašuje, da je bio Hitlerovac (Ich war ein hochgradiger Hitlerjunge), nek zato, da bi dostao par glasovi već (od ti nacićovi, ki još denas živu). Nij to sramota ali i tipično za Austriju, da smi političar mirne duše naglašivati i za svoju propagandu upotribljavati, da je bio - i da je - "naci"? Se va tom ne vidi najbolje, kako tolerantna je Austrija (prema fašistima i nacićima)? Mislim, u Nimiškoj takov političar već nebi smio na cestu (da ga nebi umrazivali i upljujevali), ali kod nas u Austriji ...

Pred kratkim sam bio u Željeznu pri otvaranju izložbe "Gnjijevi, lijepi svijet", bila su izložena diela umjetnikovi iz Hrvatske. Neću prik same izložbe pisati, nego prik zanimljivoga pozdrava dra Mader. Ar svoj govor je počeo dr Mader ovako: 'Dragi umjetnici, dragi zastupnici zemaljskoga savjeta, građi gosti iz Jugoslavije - draga naša Tamburica Klimpuh!' Znaš Novi Glas, ni govora o Generalnom konzulu Jugoslavije, ni o kulturnom atašeju, kamo li o HKD-u, ali o tamburaškoj grupi! Nij dr Mader s ovim pokazao ća si očekuje i želji od nas Hrvatovi? Nij ta pozdrav tipičan i karakteristićan za držanje naše vlade k našoj narodnosti? = 'Vi nute i smite mrvu jaćiti, tamburati i tancati; već ne tritate! Mrvu "Folklore-klamauk" - za već vas ne tritamo!' Novi Glas, ne, da ne željim Klimpušćem božanje i uspješ (-to su si zaslužili-) ali vako oficijelni i politični govor nij pravo mjesto za pozdrav bar kakove grupe! (zvana, ako se kani s tim, svismo ili ne, nač drugaće pokazati)!

U "Hrvatski Novina" od 14.2.75. piše M.E., da je načelnik Robak u Štikapronu rekao, "da ga veseli ća znamo govoriti dva jezike, da se po hrvatsku pominaćmo, hrvatski pjevamo, ...". Potle to? Ća je načelnik Robak preminjio svoje mišljenje? Kakovo ćudo! Kakova radost! No vidiš Novi Glas, tvoj trud nij bio zaman! Sad je jur i naš štikapronski rodoljub spoznao, da ima vridnost naš hrvatski jezik. Ćisto to još ne vierujem Ućam se ali, da je M.E. dobro ćuo !!!

Dru Mülleru čestitam, da nij na takov nizak, lažljiv, nepošten stepen, nivo spao kotno BF. Ar kako i ča su vsega prik njega u BF-u pisali, to već nij za smiljat, ni za plakat, nego to je svinjarija! Mr zbnaj, ča mislim: ono prik isključenja iz partije i prik penzioniranja. Čestitam zato dru Mülleru, ar je imao bolje oružje u ruka, pa je nij upotrebio, nego se fair pošteno držao. S tim oružjem mislim to, da su Probstu penzionirali ili zvrkli zbog "zdravstveni uzrokov". Pa znaš, kakovi su ti uzroki!? Ar dva tajedne pred tim su mu još čestitali za 55.rodjendan i željili, da bude još dugo dielao kot zastupnik za Gradišće; a pak... No, ča je SPÖ uvidio, da hrvatska politika Probstu nij najbolja i najsrličnija? Interesantno je ali ipak, Novi Glas, da su Probstu zvrkli ravno u tom vrimentu, kad kancelar dr Kreisky kritizira njegovu "politiku" i kad je načelnik Robak izjavio, da ga veseli, da znamo dva jezike...!!

Još jedno ti kanim reč: U BF-u se moglo vekrat štati, da su Gradišćanski Hrvati postali od slug, dielačev prez prava, od socijalno zaostavnih ("soziale Hintersassen") samosvisni i jednakopravni Gradišćanci i Austrijanci. Znaš ova činjenica je ali u toj svezi, povezanosti spomenuta: Vidite, Gradišćanski Hrvati imaju nako vse! Oni već ne kanu i ne tribaju! No, sam si mislio: poglej, vi nam daju socijalna i človičja prava, a našu kulturu, naše narodno dobro i bogatstvo nam kanu zet i uništiti, kanu, da zanemarimo. Pa sam se pitao: je potribno, da prouzrokuje socijalni razvitak viši standard, nivo života - u materijalnom pogledu - uništenje, zanemarenje kulture? Potribuje li "dobrostanje" propadanje i propast kulture? Je nemoguće, da se človik zalaže i interesira i za socijalni i za kulturni razvitak? Pa mi je bubnulo u glavu: nij človik srličniji, ako ima svoje jačke, običaje, plese, navade, igre - svoju kulturu - a manje pinez - materijalne vridnosti? Kulturu mi ne more niedan zet, ali pravo, pinez (materijalno) "dobrostanje" zna vred ki porušiti, uništiti! Kultura je moja; materijalnost propadje, mi se zna zet! (A ako materijalno zgubim, a kulture, duhovitosti nimam sam prazan, sam ništ!) Novi Glas, ja ne mislim, da potribuje bolje socijalno stanje uništenje i zanemarenje kulture. Vse dvoje je moguće i potribno: zalaganje i za socijalni i za kulturni razvitak: napriedak! Nek je pogibel velika, da pelja bolje socijalno stanje, bolji materijalni žitak k životu prez kulture, prez duhovitosti (da pelja k mrtvom životarenju kade je vse jednako, vse isto)!! Toga se moramo bojat i čuvat!

Do drugoga puta te pozdravlja

tvoj

file žbica

MÖBELHAUS u. TISCHLEREI

BILLISICS wilhelm

7472 SCHACHENDORF 241 tel. 03363/40 5 02

**PRUGG
VERLAG**

EISENSTÄDTER GRAPHISCHE GES.M.B.H.

**7000 EISENSTADT
HAYDNG.10**

FASSADEN REINIGUNG

SPANNTEPPICH

GLAS +

BAUREINIGUNG

GLAS -, GEBÄUDE -

und TEPPICHREINIGUNG -

Ges. m. b. H. & co K. G.

Gij. gosp. dr.
BENČIĆ Nikola
Sylvesterstr. 31b
7000 Eisenstadt

pernersdorfergasse 53

leebgasse 45, 1100 wien

7o12 zagersdorf 28

tel.: 64 32 49
64 58 552